

Bureau voor Archeologie

Plan van Aanpak Inventariserend Veldonderzoek

Soort onderzoek: booronderzoek

Fase: verkennend

Lindenlaan 75, Groenekan, gemeente De Bilt

vrijdag 29 september 2023

versie: 1

Dit document in het veld meenemen.

Afschrift Aanmelding Archis ook meenemen.

Autorisatie intern door: A. de Boer

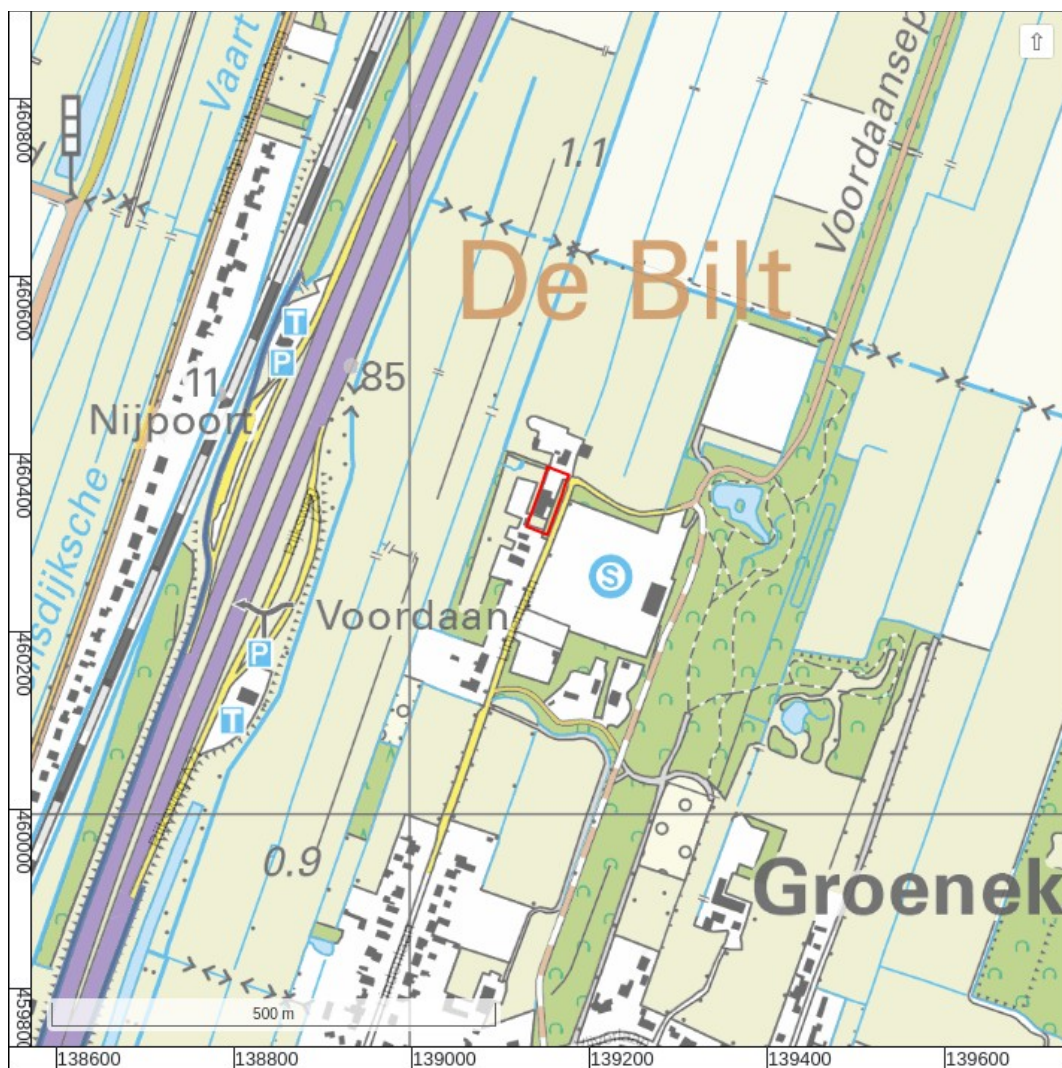
Inhoudsopgave

1 Administratieve gegevens.....	3
2 Inleiding.....	7
2.1 Probleemformulering.....	7
2.2 Doelstelling.....	7
2.3 Specifieke archeologische verwachting.....	7
2.4 Vraagstelling.....	9
3 Uitvoeringsplan veldwerkzaamheden.....	10
3.1 Richtlijnen en protocollen.....	10
3.2 Type onderzoek, fasering en planning.....	10
3.3 Boorplan.....	10
3.4 Monsternameplan.....	11
4 Rapportage.....	12
5 Overige bepalingen.....	13
5.1 Vergunning.....	13
5.2 Risicoanalyse en Veiligheidsplan.....	13
5.3 Specialistisch onderzoek.....	14
5.4 Namenlijst.....	14
5.5 Plan van overleg.....	14
Literatuur.....	17
Figuren.....	18

1 Administratieve gegevens

Projectleiding	A. de Boer
Projectnummer	2023050901
Uitvoering	Bureau voor Archeologie
Type onderzoek	booronderzoek
Fase van het onderzoek	verkenkend
Opsteller(s) PvA	A. de Boer
Datum	vrijdag 29 september 2023
Versie	1
Provincie	Utrecht
Gemeente	De Bilt
Plaats	Groenekan
Locatie/toponiem	Lindenlaan 75
Centrum coördinaat	139.160; 460.350 (x,y)
Kaartblad	31H
Opdrachtgever	De Bois Vastgoed Thomas de Bois 0653388846 vertegenwoordigd door Nander van t Klooster 030 2003 211
Bevoegde overheid	gemeente De Bilt
Deskundige namens bevoegde overheid	Omgevingsdienst Regio Utrecht
Aanleiding onderzoek	Bouw twee woningen
Archis nr.	5466401100
Oppervlakte plangebied	ca. m2
Oppervlakte onderzoeksgebied	ca. m2
Programma van Eisen	Voor het onderzoek is geen programma van eisen opgesteld.
Verstoringsdiepte	Circa één meter voor de aanleg van funderingen. Mogelijk wordt een kelder aangelegd. In dat geval is de verstoring drie meter.
Archeologische gegevens	In het onderzoeksgebied bevinden zich geen (delen van) AMK terreinen en geen vondstlocaties. Het onderzoeksgebied is niet eerder archeologisch in het veld onderzocht.
Eerder uitgevoerd onderzoek	Voor de ontwikkeling is een bureauonderzoek uitgevoerd waarvan het rapport in concept gereed is: Boer, A.G. de: in voorbereiding: "Groenekan, gemeente De Bilt: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende fase", Bureau voor Archeologie rapport 1388, Utrecht. De gegevens van het veldwerk worden in een gecombineerd rapport gepubliceerd.
Gemeentelijke verwachtingskaart	Hoge archeologische verwachting.
Geologie	Geologische Overzichtskaart 1 : 250 000: ¹

	• Bx6: Kustveen (Hollandveen laagpakket)
Bodemkunde	Bodemkaart 1 : 50 000: • Podzolgronden, Laarpodzolgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand (cHn21-III)
Geomorfologie	Geomorfologische kaart 1 : 50 000: • Vlake van ten dele verspoelde dekzanden of löss (M53)

Figuur 1: Ligging van het plangebied, tevens onderzoeksgebied (achtergrond; PDOK).

Lijst met Figuren

Figuur 1: Ligging van het plangebied, tevens onderzoeksgebied (achtergrond; PDOK).....	5
--	---

2 Inleiding

2.1 Probleemformulering

In het plangebied vindt een ontwikkeling plaats waarbij de bodem wordt verstoord. Mogelijk bevinden zich in het plangebied archeologische resten. Om hiermee rekening te kunnen houden, moet een archeologisch vooronderzoek worden uitgevoerd. Het onderzoeksgebied is hetzelfde als het plangebied.

2.2 Doelstelling

Het doel van het veldonderzoek is het controleren en verfijnen van de archeologische verwachting zodat een beslissing genomen kan worden over hoe met eventuele archeologische resten rekening moet worden gehouden bij de voorgenomen werkzaamheden.

2.3 Specifieke archeologische verwachting

Het plangebied ligt in het archeologisch landschap 'Noordelijk zandgebied', in de landschapszone dekzandvlakten. Op de dekzandruggen en koppen is bewoning mogelijk vanaf het Paleolithicum. In de Bronstijd vernat het dekzandgebied in de omgeving van het plangebied, er ontstaat een veenmoeras en het gebied wordt onaantrekkelijk voor landbouw.

Het plangebied is in de 14^e eeuw ontgonnen vanaf de Groenekanseweg. Het plangebied ligt ongeveer 900 m noordelijk van deze ontginningsas. In de 17^e eeuw is de kavel waarop het plangebied ligt eigendom van het convent van sint Servaas. Vermoedelijk is in de 16^e eeuw ter hoogte van de Groenekanseweg op deze kavel het jachthuis "Voortaen" gebouwd. In de 18^e en 19^e eeuw wordt dit jachthuis en een aanzienlijk deel van het achterliggende terrein ontwikkeld tot een landgoed met Engelse tuin. Het plangebied is onderdeel geweest van deze tuin. In de 20^e eeuw zijn langs de Lindenlaan woningen gebouwd. De woning in het plangebied komt uit 1965.

De verwachting wordt als volgt gespecificeerd:

1. *Datering*

In het plangebied kunnen archeologische resten aanwezig zijn uit alle archeologische perioden (Paleolithicum tot en met Nieuwe tijd).

2. *Complextype*

Uit de periode Paleolithicum tot en met Bronstijd moet rekening worden gehouden met resten gerelateerd aan bewoning op het dekzand. Het gaat dan hoofdzakelijk om complextypen kampementen/bewoning en begravingen. Daarnaast kunnen uit deze periode resten van infrastructuur, rituelen en economie aanwezig zijn.

In de periode Bronstijd tot en met Late Middeleeuwen is het plangebied lange tijd deel geweest van een veenmoeras. Uit deze periode kunnen archeologische resten in het plangebied aanwezig zijn uit de 'natte' context; resten gerelateerd aan jacht, visvangst en voedsel verzamelen, infrastructuur en rituelen. Echter het veen is vergaan en eventuele archeologische resten uit deze periode zullen

daarom ook niet meer aanwezig zijn.

In de periode Late Middeleeuwen is het plangebied ontgonnen; er zijn geen aanwijzingen dat in het plangebied sindsdien (tot de 20^e eeuw) bebouwing heeft bestaan. Uit deze periode kunnen archeologische resten gerelateerd aan ontginningen (greppels, sloten, schopsteken) aanwezig zijn, resten van bemesting (plaggendek). Uit de 18^e eeuw kunnen resten van tuinaanleg aanwezig zijn (landgoed Voordaan).

3. *Omvang*

Archeologische resten gerelateerd aan bewoning uit de periode van de jager-verzamelaars kunnen worden beschouwd als vlakelementen met kleine of zeer kleine omvang. Resten gerelateerd aan bewoning uit de periode landbouwsamenlevingen kunnen worden beschouwd als vlakelementen met variabele omvang (klein tot groot). Overige complextypen zullen hoofdzakelijk als zeer kleine vlakelementen of puntelementen (begravingen, depots) of als lijnelementen (wegen, watergangen, percelering) manifesteren.

4. *Diepteligging*

De top van het archeologische sporenniveau wordt verwacht onder de bouwvoor van circa 30 tot 50 cm dik. Een eventueel vondstenniveau, indien nog aanwezig, ligt in de top van de oorspronkelijke bodem, hier net boven.

5. *Gaafheid en conservering (fysieke kwaliteit)*

Paleogeografische reconstructie en historische gegevens geven aan dat het plangebied onderdeel van een veenmoeras is geweest, ongeveer in de periode Bronstijd tot in de Late Middeleeuwen. Het veen is verdwenen en archeologische resten uit die periode zullen daarmee ook zijn vergaan of sterk verstoord. De grondwatertrap is III. Dit betekent dat de conservering van organische archeologische resten (zoals hout, textiel, leer en bot) ondieper dan 80 cm onder maaiveld door de (periodiek) zuurstofrijke en droge condities slecht zal zijn, uitgezonderd diepe humeuze sporen. Over de gaafheid en conservering van eventuele sporen en artefacten zijn niet meer gegevens bekend.

6. *Locatie*

In het hele plangebied kunnen archeologische resten aanwezig zijn.

7. *Uiterlijke kenmerken (prospectie kenmerken):*

Archeologische resten van jager-verzamelaars bestaan hoofdzakelijk uit ondiepe sporen (haardkuilen) en strooiingen van vuursteen. Daarnaast kunnen resten zonder bodemkundige context zoals vuurstenen werktuigen (pijlpunten, bijlen) en wildvallen aanwezig zijn. Archeologische resten uit landbouwsamenlevingen kunnen bestaan uit sporen in de natuurlijke ondergrond zoals resten van beer- en/of waterputten of afvalkuilen, paalsporen en greppels. Daarnaast kunnen fragmenten aardewerk (urnen), crematieresten en inhumaties aanwezig zijn. Fragmenten hiervan kunnen door ploegwerkzaamheden ook in de bouwvoor of (als deze aanwezig is) bouwlanddek aanwezig zijn. Uit het begin van de periode van landbouwsamenlevingen (tot midden Bronstijd) is aardewerk echter vaak slecht bewaard gebleven en kenmerken vindplaatsen zich door de aanwezigheid van vuurstenen werktuigen, zoals bij jager-verzamelaars.

Archeologische bewoningsresten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd worden niet verwacht. Eventuele resten (van ontginningen, tuinaanleg) uit deze periode bestaan hoofdzakelijk uit sporen in de natuurlijke ondergrond en losse

vondsten.

Prospectiekenmerken: Archeologische resten uit de periode Paleolithicum tot en met Midden Bronstijd kenmerken zich waarschijnlijk vooral door de aanwezigheid van (hoofdzakelijk) (vuur)stenen artefacten. Archeologische resten uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd kenmerken zich door een sporenniveau.

8. *Mogelijke verstoringen*

Door bouw- en sloopactiviteiten op de plek van de huidige woning kunnen archeologische resten zijn vergraven.

2.4 Vraagstelling

De volgende onderzoeksvragen zijn opgesteld:

Verkennde fase:

1. *Wat is de aard (geologisch en bodemkundig) en intactheid (verstoringen) van het bodemprofiel?*
2. *Zijn potentiële archeologische niveaus aanwezig, en zo ja, wat is de aard, diepteligging en verbreiding daarvan?*
3. *Alhoewel niet het doel van de verkennende fase kunnen archeologisch indicatoren of lagen worden aangetroffen: Zijn archeologische lagen/indicatoren aanwezig, en zo ja wijzen deze op een vindplaats (geef aard, datering, ligging)?*
4. *Indien (mogelijk) archeologische resten aanwezig zijn:*
 - a) *Worden deze archeologische resten verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?*
 - b) *Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische resten?*
5. *Indien vervolgonderzoek wordt geadviseerd: Welke methode(n), techniek(en) en strategie(ën) van Inventariserend veldonderzoek zijn hiervoor geschikt?*

3 Uitvoeringsplan veldwerkzaamheden

3.1 Richtlijnen en protocollen

Het veldonderzoek wordt uitgevoerd zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 4.1, in het bijzonder het hoofdstuk "protocol 4003 inventariserend veldonderzoek overig". Het veldonderzoek zal bestaan uit een booronderzoek (specificatie VS03).²

3.2 Type onderzoek, fasering en planning

Het veldwerk betreft een . De fase is: .

Tijdens de verkennende fase wordt de aard en intactheid van het bodemprofiel bepaald waarmee kansarme zones kunnen worden uitgesloten en eventuele kansrijke zones kunnen worden geselecteerd voor eventueel vervolg onderzoek.

Tijdens de karterende fase worden archeologische resten die aan het maaiveld niet zichtbaar zijn in kaart gebracht. Bij boringen wordt dit gedaan door het opsporen van archeologische indicatoren en/of lagen.

Planning:

Deelproces	Onderdeel	Planning in week/weeken
1	Vorbereiden	2023 week 39
2	Veldwerk	2023 week 43
3	Uitwerken	2023 week 44
4	Deponeren	Binnen twee jaar na einde veldwerk.

Het veldwerk heeft een doorlooptijd van één dag. Het veldwerk staat gepland op dinsdag 24 oktober 2023.

Het eindproduct van het veldwerk vormen de boorstaten en mogelijk (indien aangetroffen) vondsten uit opgeboorde grond.

3.3 Boorplan

Op basis van de archeologische verwachting en de grootte van het onderzoeksgebied zijn vijf boringen gepland. Deze worden zo goed mogelijk verspreid over het gebied. Het boorplan staat in de figuren achterin dit rapport.

De werkwijze in het veld is als volgt:

Boortype: 7 cm Edelmanboor, 3 cm guts

Boordiepte: De boringen worden gezet tot in de top van de C-horizont. Dit niveau is naar verwachting aanwezig binnen 150 cm. Twee boringen worden doorgezet tot 300 cm om de diepere geologische ondergrond in kaart te brengen, en mogelijke paleosols, rekening houdende met de realisatie van een kelder. Als geen ongeroerde grond wordt aangetroffen is de

² SIKB 2018

maximale boordiepte bij alle boringen 300 cm-mv.

Waarnemingswijze: Het sediment wordt met de hand bemonsterd en met het blote oog onderzocht door het te versnijden en/of verbrokkelen. Alhoewel dit de verkennend fase is wordt de opgeboorde grond van relevante archeologische lagen wel gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 4 mm om een indruk te krijgen van eventuele archeologische of recente bijmengingen.

Verspreiding: De boringen worden verspreid in het onderzoeksgebied geplaatst. Indien boringen niet kunnen worden geplaatst op de beoogde locatie door verhardingen, begroeiing en obstakels worden boringen verplaatst naar de meest dichtstbijzijnde geschikte plaats.

Classificatie bodemtextuur en archeologische indicatoren: Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1 (ASB 1.1), dit omvat NEN 5104.³ Hoewel niet het doel van de verkennende fase zal toch worden gelet op archeologische indicatoren.

Locatie bepaling X en Y: De X en Y coördinaten van de boringen worden bepaald ten opzichte van de lokale topografie, of door middel van een GPS met een nauwkeurigheid van 2 m, al wat naar gelang de situatie het meest nauwkeurig is.

Hoogte bepaling: De Z coördinaat wordt na afloop van het veldwerk bepaald aan de hand het AHN.⁴

Foto's: Representatieve uitgelegde boorprofielen worden gefotografeerd.

3.4 Monsternameplan

Bij het onderzoek worden geen monsters genomen anders dan om de bodemopbouw te beschrijven.

³ Bosch 2008; Nederlands Normalisatie Instituut 1989

⁴ Kadaster en PDOK 2014

4 Rapportage

In een rapport zullen de bevindingen van het onderzoek worden samengevat. Het veldonderzoek wordt gerapporteerd conform specificaties van de KNA: VS05, VS06 en VS07. Het rapport besluit met een advies over hoe omgegaan moet worden met eventuele archeologische resten en (indien relevant) met daarbij een advies voor vervolgonderzoek.

De resultaten van het veldwerk worden verwerkt in een gecombineerd rapport met de resultaten van het bureauonderzoek.

5 Overige bepalingen

5.1 Vergunning

De opdrachtgever is verantwoordelijk voor het verzorgen van betredingstoestemming tot het te onderzoeken terrein. Indien voor het betreden van het terrein hekken en/of deuren moeten worden geopend, wordt dit door de opdrachtgever verzorgd, tenzij in onderling overleg anders afgesproken.

5.2 Risicoanalyse en Veiligheidsplan

5.2.1 Inleiding

Bij het uitvoeren van booronderzoek bestaan risico's voor de gezondheid. Deze houden verband met wat in de grond kan zitten (kabels, leidingen en verontreinigingen), hoe geboord wordt (fysiek werk) en weersomstandigheden.

In het geval van spoedeisende hulp, bel altijd 112.

Zie ook alarmkaart achterin dit document.

5.2.2 Verontreinigingen

In het plangebied worden geen ernstige bodemverontreinigingen verwacht.

In het plangebied worden geen vluchtige (dus dampen) verontreinigingen verwacht.

In het plangebied wordt geen asbest verwacht.

Als tijdens het booronderzoek, ondanks het feit dat dit niet verwacht wordt, verdachte stoffen worden aangetroffen die een gezondheidsrisico tijdens het veldwerk vormen, dan wordt dat deel van het plangebied direct verlaten. Als het boorplan niet kan worden aangepast, dan wordt het veldwerk gestaakt.

5.2.3 Ontplofbare oorlogsresten

In het plangebied liggen (voor zover bekend) geen geschutsopstellingen, spoorlijnen (met name spoorbruggen en stations), linies (loopgraven) die de kans groter maken dat in de ondergrond explosieven aanwezig zijn.

In het plangebied zijn op RAF luchtfoto's geen bomkraters herkenbaar.

De gemeente/regiodienst heeft geen een risicoinventarisatie kaart beschikbaar.

Als tijdens het booronderzoek voorwerpen worden aangetroffen die mogelijk een (restant) van een explosief zijn, dan wordt dit niet meer aangeraakt, in het veld achtergelaten, en wordt de omgeving gemarkeerd. Vervolgens wordt de politie geïnformeerd. Het wordt in geen geval meegenomen.

5.2.4 Kabels en Leidingen

In de bebouwde omgeving en langs openbare wegen wordt een KLIC melding gedaan. Bij onderzoek in en rond bewoonde percelen worden eigenaren en opdrachtgevers benaderd voor het verstrekken van informatie over de

aanwezigheid van kabels en leidingen.

NATIONAAL STORINGSNUMMER GAS EN STROOM: tel 0800 9009

5.2.5 Uitvoering boringen

Booronderzoek wordt in een rustig tempo uitgevoerd. Medewerkers worden geïnstrueerd hoe ze de boor moeten hanteren om het risico op letsel zo beperkt mogelijk te houden.

5.2.6 Persoonlijke Beschermingsmiddelen

Direct contact met de grond wordt zoveel mogelijk voorkomen door het dragen van handschoenen. Uitvoerders dragen veiligheidsschoenen met een harde neus en een stalen profiel in de zool. Op terreinen waar werkende graafmachines aanwezig zijn, wordt een veiligheidshelm gedragen. Op terreinen met hoge begroeiing dragen medewerkers lange broeken en lange mouwen. Bij werkzaamheden bij de openbare weg dragen medewerkers reflecterende bovenkleding (jas of hesje). De medewerker heeft de beschikking over een EHBO trommel in of nabij het te onderzoeken terrein. Een veldteam heeft de beschikking over een mobiele telefoon.

5.2.7 Weersomstandigheden

Bij onweer wordt het werk tijdelijk gestaakt als de duur tussen bliksem en donder minder dan zes tellen is. Bij hoge temperaturen (>25 graden) wordt extra aandacht gevestigd op de aanwezigheid van voldoende drinkwater en het nemen van extra korte (drink) pauzes. Eveneens wordt dan zo vroeg mogelijk gestart met het werk om de minder warme periode van de dag zo goed mogelijk te benutten. Bij koude (< 10 graden) wordt eveneens extra aandacht besteed aan voldoende drinken en warme kleding.

5.3 Specialistisch onderzoek

Specialistisch onderzoek is niet noodzakelijk. Er is geen PvA specialistisch onderzoek aanwezig.

5.4 Namenlijst

Deelproces 2: Uitvoeren IVO-O:

- A. de Boer (KNA senior prospector)
- F. Roodenburg (KNA prospector).

Deelproces 3: Uitwerken IVO-O

- A. de Boer (KNA senior prospector)

Andere personen of onderaannemers worden niet ingezet.

5.5 Plan van overleg

Het veldwerk wordt naar verwachting binnen één dag uitgevoerd. Er zijn geen overlegmomenten tijdens het veldwerk voorzien.

Bij onvoorziene omstandigheden tijdens het veldwerk wordt, indien het veldwerk daardoor niet volgens plan kan worden uitgevoerd, contact opgenomen met de opdrachtgever.

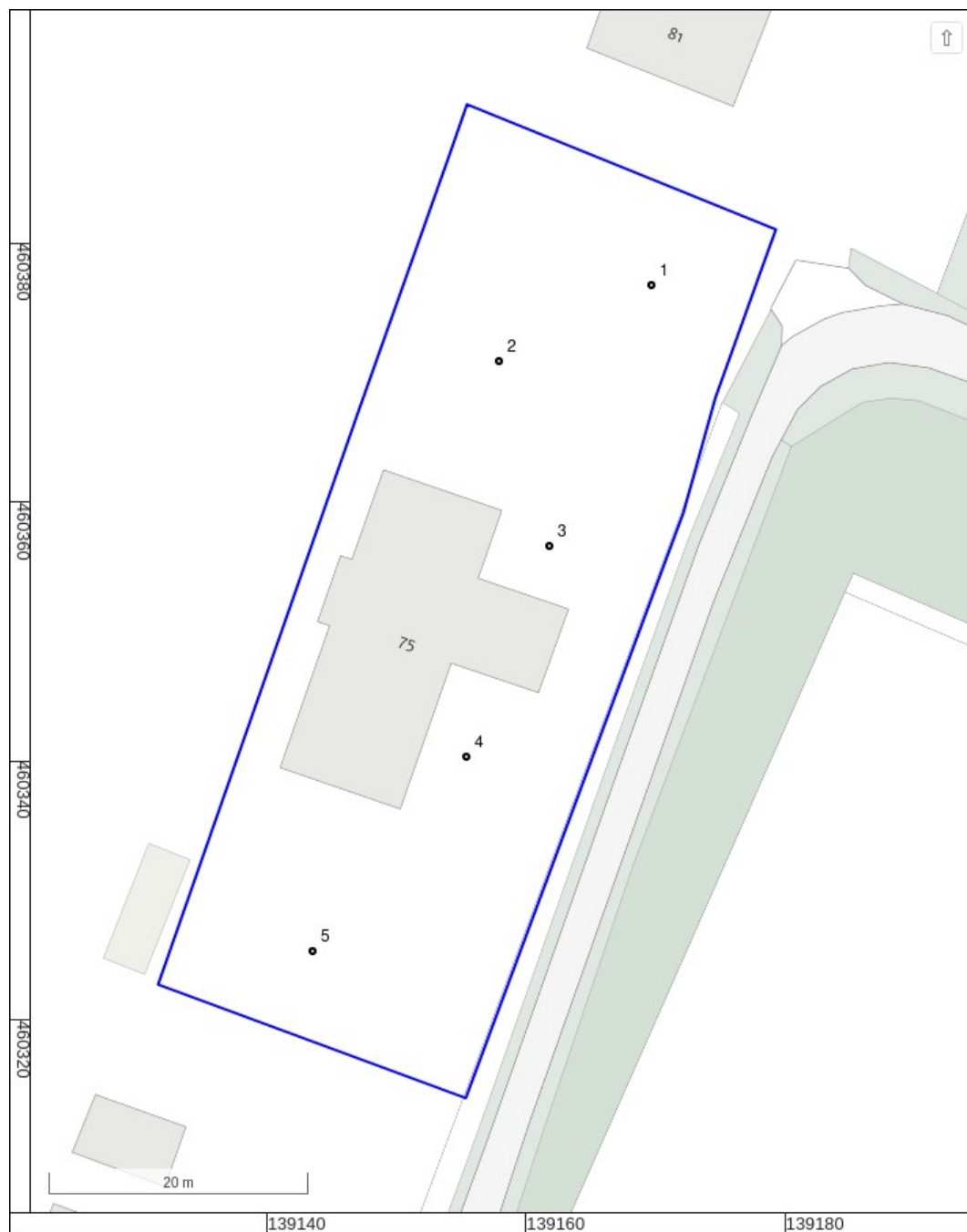
Onderstaande netbeheerders hebben geleverd:

GM0310 Gemeente De Bilt				
<i>thema</i>	<i>contact netinformatie</i>			<i>schade/storing</i>
riool onder over- of onderdruk	Obergh	(030) 228 95 20	R.Obergh@debilt.nl	(030) 228 95 20
riool vrijverval	Obergh	(030) 228 95 20	R.Obergh@debilt.nl	(030) 228 95 20
KL1051 KPN B.V.				
<i>thema</i>	<i>contact netinformatie</i>			<i>schade/storing</i>
datatransport	Loket van 08.00 tot 16.30 uur bereikbaar	(088) 661 03 15	orderintakeplan@kpn.com	(088) 661 03 15
KL1049 Reggefiber Operator B.V.				Niet betrokken
KL1081 Stedin Netbeheer B.V.				
			http://www.stedin.net/klicinfo	
<i>thema</i>	<i>contact netinformatie</i>			<i>schade/storing</i>
gas lage druk	Klicdesk Stedin	0888956222	klicdesk@stedin.net	0800 9009
laagspanning	Klicdesk Stedin	0888956222	klicdesk@stedin.net	0800 9009
KL1048 Vitens				
			https://www.vitens.nl/zakelijk/graafschade	
<i>thema</i>	<i>contact netinformatie</i>			<i>schade/storing</i>
water	KLIC Vitens	0888846476	klic@vitens.nl	08000359
KL1011 Ziggo B.V.				Niet betrokken
			https://www.ziggo.nl/klic	

Literatuur

- Bosch, J. H. A. 2008. 'Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1: Op basis van de Standaard Boor Beschrijvingsmethode versie 5.2'. 2008-U-R0881/A. Deltares-rapport.
- Expload. 2013. 'VEILIGHEIDSINSTRUCTIE T.B.V . BODEMONDERZOEK in CE verdacht gebied Algemeen'. Expload.
- Kadaster en PDOK. 2014. 'AHN2 en 3 - WCS service'.
<http://nationaalgeoregister.nl>.
- Nederlands Normalisatie Instituut. 1989. Geotechniek: classificatie van onverharde grondmonsters. Delft: Nederlands Normalisatie-instituut.
- PDOK. 'TOP25raster WMS'. Publieke Dienstverlening Op de Kaart (PDOK).
<https://geodata.nationaalgeoregister.nl/top25raster/ows>.
- SIKB. 2018. 'BRL 4000: Beoordelingsrichtlijn Archeologie, versie 4.1'. SIKB.
https://www.sikb.nl/doc/BRL4000/BRL%20SIKB%204000%20Archeologie%20versie%204_1.pdf.

Figuren

Coördinaten van de boringen:

X (m RD)	Y (m RD)	NR
139170	460377	1
139158	460371	2
139162	460357	3
139156	460341	4
139144	460326	5

ALARMKAART

Noodnummer algemeen: 112

Hier ben je: Lindenlaan 75, Groenekan, gemeente De Bilt

Voor eerste hulp bij ongelukken, bijvoorbeeld bij kneuzingen, verbrandingen, snijwonden en andere wonden, kunt u het beste contact opnemen met uw huisarts. Hij/zij zal je eventueel doorverwijzen naar de eerste hulp.

Dichtstbijzijnde Ziekenhuis met Spoedeisende Hulp:

Universitair Medisch Centrum Utrecht Hoofddijk 23 3584 CW UTRECHT

Politie:	112
Ambulance:	112
Brandweer:	112
politie geen nood:	0900 8844
Graafschade:	Nationaal Storingsnummer Gas en Stroom 0800 - 9009

Bij ongeval / letsel

1. Bel 112.
2. Meld aard en plaats van het ongeval.
3. Blijf bij slachtoffer(s).

NIET-GESPRONGEN EXPLOSIEVEN / ONTPLOFBARE OORLOGSRESTEN

1. Stop het werk, stop graven of roeren in de grond
2. Houdt afstand en houdt anderen op afstand
3. Bel 112
4. Wacht op nadere instructies van de politie en volg deze op
5. Als het nodig is, belt de politie de EOD.

Bij Brand

1. Bel 112
2. Sluit de deuren naar de plaats van de brand.
3. Waarschuw aanwezigen in directe omgeving.
4. Blus, indien verantwoord, de brand.
5. Ontruim zo nodig het pand.